

UDVARHELYI HIRADÓ

UDVARHELYVÁRMEGYE FÜGGETLEN POLITIKAI LAPJA

Az »Udvarhelyvármegyei Gazdasági Egylet« hivatalos közlönye.
Előfizetési-ára: Egész évre 8 K. Negyedévre 2 K. Tanítókknak és jegyzőknek 6 K.
Egy szám ára 16 fillér.

Az »Udvarhelyvármegyei Jegyzői Egylet« hivatalos közlönye.
Szerkesztőség és kiadóhivatal Árpád-utca 3. sz. — Megjelenik minden vasárnap
Nyilvántartás sorszáma 60 fillér.

Merénylet a székelyérdekek ellen.

Székelyudvarhely, június 13.

Udvarhelyvármegye közönsége abban a meglepetésben részesült, hogy Kolozsvár város törvényhatóságától igen súlyos vonatkozású átiratot kapott. Az átirat nem kíván kevesebbet, csak azt, hogy Magyarország erdélyi területe, s kivált e terület magyar vidékei örökre essenek el az olyan vasut-forgalmi iránytól, mely bővebben táplálhatná az itten elsenyvedt közgazdasági energiákat. Hogy ne legyen ezeknek a magyar vidékeknek világforgalmi kapcsolata, hanem szédüljenek bele a meglévő körvasutacska kegyetlen ringlispieljébe. Már jóleleve kimondhatjuk, hogy ez az akarat Erdélynek hagyományok szerinti fővárosához nem egészen méltó és az inferioris anyagi helyzetben levő erdélyi magyar vidékekre nézve igazi gunyolódás.

A gunyolódás még kirívóbb, ha Kolozsvár ehhez a tervéhez a székely törvényhatóságok hozzájárulását kéri. Igen kevés öntudatosságot és érdekeink igen szűkefjű belátását képzelet el rólunk Kolozsvár, ha azt hiszi, hogy hajlandók vagyunk olyan forgalmi politika uszályát hordozni, a melyik semmibe se vesz, sőt elnyom bennünket, s kisorvasztja belőlünk a közgazdasági életrevalóságot.

*

Kolozsvár terve ugyanis az, hogy Kolozsvártól, illetve Apahidától kiágazólag Szászrégenen és a tölgyesi szoroson keresztül Páscani—Jassy—Odessa felé elsőrangú vasutvonal létesüljön. Ehhez csupán a nehéz terepviszonyu Apahida—Szászrégen közötti rész kiépítése, s a Szászrégen—Maroshévíz közötti körvasutból kiágazólag Tölgyesig ismét egy még nehezebb terep leküzdése szükséges. Aztán ha ezzel kézen vagyunk, akkor egyéb nem hiányzik, csak az, hogy külügyi képviselőnk Romániával együtt módosítsa a vasuti átjárókra 1891-ben tett megállapodást, mely szerint a vöröstoronyi és gyimesi szorosokon kívül több átjáró nem engedélyezhető. Ha aztán módosították a tölgyesi szoros javára ezt az egyezséget, akkor még köteleztessék Romániát, hogy a tölgyesi szorosról Páscani állomásig is építessen elsőrangú vasuti vonalat s ekként megjelenő egy új világot Jassy-ig, illetve Oroszország legnagyobb és legjelentősebb Fekete-tenger melletti kikötőjéig: Odesszáig. Ennyi nehézség Kolozsvár szerint nem is sok ahhoz képest, hogy a nehézségek árán Odesszától és Jassytól Wenneke egy körülbélül 200 kilométerrel rövidebb közép-európai vonal támadna a meglévő Jassy—Lemberg—Krakkó—Oderberg—Wien közötti irány helyett. Ez a 200 kilométeres megtakarítás nyugati Európának Oroszországba

zómével a Berlin—Varsó közötti uton, vagy az Északi-tenger mentén, illetve Ausztria Lemberg felé keresi az érintkezést. A Fekete-tenger mentén levő egyéb államokkal pedig Nyugateurópa inkább a Földközi-tenger hajójárait választja, semhogy előbb az odesszai kikötőbe vasutazzék.

Ha tehát valaki az Odessa—Jassy—Wien iránynak akar egyenes vasuti vonalat adni, ezzel csak Odessa és Wien egymásba kapcsolódó helyi érdekeinek használ, holott a két város között ilyen egymásra utalt helyi érdek szinte semmi sincsen. Nem használ azonban ez az egyenes irány se Oroszországnak, se a vele szorosabb kereskedelmi, illetve politikai összeköttetésben levő Német birodalomnak, vagy Franciaországnak, vagy Ausztria iparos tartományainak, mert ezeknek Odessa igen délre van. Nem használ azonban ez az irány az Európa délkeleti államaira, illetve Kisázsiaira irányuló nyugati forgalmi érdekeknek se, mert ezeknek már Odessa igen északra van. Ezek szerint Kolozsvár igen szépen kidöngölte, hogy miképpen lehetne egy nagyon csöndes, közömbös közép-európai vonalat csinálni. Csak hogy erre a vonalra úgy a nyugati, mint a keleti nemzetközi érdekek egész frappánsul alkalmazhatják azt a magyar szólásmondást, hogy „erre rövidebb, másfelé hamarabb”. Ilyen közömbös vonalért még Romániával új átjáróra való egyezséget is kötni, meg Romániát Tölgyestől Páscani-ig új első rangú vasutvonal építésére is rábírnai: hát ez igen képzeletdus áhítózás, a mellyel komoly államférfiaknak igen nehéz dolog lesz komolyan foglalkozniok.

Már ezen az anomálián is fel kell bukni a Kolozsvár tervének, mert lehetetlenség öntudatos nemzeti politikával nemzetközi érdekeket a nemzeti érdekeknél előbbre helyezni. Hiszen végeredményben a nemzetközi érdek is csak nyer vele, hogy erőteljes nemzeti egyéniségek legyenek, ilyenek termeljük, adják és vegyék a világ javait. Gyöngye és vészegény nemzeti egyéniségek a nemzetközi forgalomnak se új termelő erőt, se bővebb fogyasztási képességet nem tudnak nyújtani; legfőkébb paraziták a nemzetközi termelő folyamatban, melyok a viszontszolgáltatók ténye és reménye nélkül fogyasztanak. E szerint tehát a nemzetközi érdekek helyes felfogása is úgy kívánja, hogy előbb a nemzeti érdekek nyerjenek teljes kiképződést és szerveződést, s csak azután kereszük az így kiképzett szervezethez a nemzetközi viszonyok kielégítését.

Amde tekintünk el ezuttal a nemzetközi érdekeknek ettől az általános vonatkozásától, s vegyük a Kolozsvár tervét abban a puazta beállításban, a hogyan azt szinor hozták. Vegyük előllynek, hogy a Jassy—Wien közötti irány a kolozsvári terv szerint 200 kilométerrel rövidebb lesz a Jassy—Lemberg—Krakkó—Oderberg—Wien közötti irányhoz képest. De hát ki fogja majd ezt az ollynt kihasználni? A nyugateurópai államok nem, mert azok kereskedelmi és politikai relációikkal Oroszországnak nem a legdélőbb szögletére, hanem Oroszország középső és északi vidékére, Moszkva és Szentpétervá felé tolnak. Aztán a nyugateurópai államok a mi érdekeltséget a Fekete-tenger partja mentén levő egyéb államokkal keresnek, azt már nem a dél-oroszországi Odessa kikötőjében, hanem a nemzetközileg létesített sulinai kikötőben szokták eddig is lebonyolítani. E szerint tehát a nyugateurópai államok, s még Ausztria is Oroszország

zómével a Berlin—Varsó közötti uton, vagy az Északi-tenger mentén, illetve Ausztria Lemberg felé keresi az érintkezést. A Fekete-tenger mentén levő egyéb államokkal pedig Nyugateurópa inkább a Földközi-tenger hajójárait választja, semhogy előbb az odesszai kikötőbe vasutazzék.

Ha tehát valaki az Odessa—Jassy—Wien iránynak akar egyenes vasuti vonalat adni, ezzel csak Odessa és Wien egymásba kapcsolódó helyi érdekeinek használ, holott a két város között ilyen egymásra utalt helyi érdek szinte semmi sincsen. Nem használ azonban ez az egyenes irány se Oroszországnak, se a vele szorosabb kereskedelmi, illetve politikai összeköttetésben levő Német birodalomnak, vagy Franciaországnak, vagy Ausztria iparos tartományainak, mert ezeknek Odessa igen délre van. Nem használ azonban ez az irány az Európa délkeleti államaira, illetve Kisázsiaira irányuló nyugati forgalmi érdekeknek se, mert ezeknek már Odessa igen északra van. Ezek szerint Kolozsvár igen szépen kidöngölte, hogy miképpen lehetne egy nagyon csöndes, közömbös közép-európai vonalat csinálni. Csak hogy erre a vonalra úgy a nyugati, mint a keleti nemzetközi érdekek egész frappánsul alkalmazhatják azt a magyar szólásmondást, hogy „erre rövidebb, másfelé hamarabb”. Ilyen közömbös vonalért még Romániával új átjáróra való egyezséget is kötni, meg Romániát Tölgyestől Páscani-ig új első rangú vasutvonal építésére is rábírnai: hát ez igen képzeletdus áhítózás, a mellyel komoly államférfiaknak igen nehéz dolog lesz komolyan foglalkozniok.

Minket azonban, különösen a Székelyföld elhagyatottjait csak bosszantóan igazthat ez a képzeletdus áhítózás. Mert hiszen az erdélyi magyar érdekek hivatott központjából eredt utra ez a világboldogító tervvezet, s annyi édes öntudatlanság van benne a mi elsőrangú érdekeink iránt, hogy zavarba hozhatja az érdekeinkért tenni akaró kormányöröket. Ilyen szertécsapogó képzelet tette tönkre a körvasuttal az egész Székelyföld homogenitását, ez vetette vissza Erdélyi forgalmi kifejlődését legalább is egy pár évtizeddel. Méltó folytatás volna ehhez, hogy Szászrégenből az odesszai kikötő elővárosa legyen, s a tölgyesi szoros valamelyik magaslatán a nagysármási földgázból táplálkozó világító torony szörjón fénykévéket a Fekete-tengerre. Öntudatunk teljes komolyosságával tiltakoznunk kell az ilyen komikus nagyravágások ellen.

Végrovalalára meg kellene érteni egész Erdélyben, s így Kolozsváron is, hogy az egész Erdélyt szervező és egységeítő vasutvonalakra van szükségünk, a nem olyanokra, a melyek az erdélyi vidékeknek csak egyes csücskeit érintik. Meg kellene azt is érteni, hogy a Székelyföld forgalmi elhanyagoltsága, a Székely városok összeköttetései hiánya egész Erdély gazdasági kifejlődését megbénítja; hogy tehát a kifejlődés érdeke se nemzetiségi féltékenységnak, se egyes városok külön fejlődésére törő mohóságainak fel nem áldozható. Azt valljuk mi is, hogy Magyar-

országoknak, s különösen az erdélyi részeknek a Fekete-tengerrel való kapcsolatra és innen az ország szívébe és a nyugati államokba ható világgforgalmi irányra szükösége van. De nem úgy képzelnék e kapcsolatokat, hogy azok közömbös területeken haladjanak, hanem úgy, hogy minden jelentős vidékünk annak a sorában benne legyen.

Már pedig azt legkomolyabb ellenségünk is elismerheti, hogy Udvarhely, Csik, Háromszék és Marostordavármegyék területének mégis nagyobb a jelentősége, mint külön egymagában Szászrégennek. E négy vármegye forgalmi szervezése tehát talán mégis csak előbbre való, mint egy jelentéktelen város forgalmi favorizálása. A négy vármegye területén pangó, az ott szunnyadozó erőlkészletek felgyújtása, munkába való bevitele, világgforgalomba való beállításuk mégis több hasonlón talán a nemzetgazdaságra, mint az, hogy Erdély északkeleti zugában, egy nehéz terepviszonyu területre sok haszontalan és költséges munkát beledőlünk. Előbbre való dolog tehát, hogy Erdély forgalmi szervezése érdekében a székesvárosok elsőrangú vasuti összeköttetéseit létesítsük, s ez összeköttetések irányában találjuk meg a nemzetközi, a Fekete-tenger és a nyugat-európai államok közötti világgforgalom irányát is. Az ilyen iránykeresésben van öntudatoság, van tartalom, a mi mégis csak jobb, mint az olyan ötletes szórakozás, mely Jassy és Wien között 200 kilométernyi különbséget keres, azt a nagy világnak kegyesen odaajándékozva, de a kegyes ajándék a nagy világon senkinek se kell.

A nemzeti és a vele teljesen egyenlő székesvárosi érdekek szempontjából tehát világos Kolozsvár tervének az üressége és haszontalansága. Ezzel szemben csak éppen rámutatunk arra az egyszerű, a világgforgalmi ábrándokkal szemben szinte kicsinek látszó tervre, melyért Udvarhely és Csikvármegye közönsége éppen a közelmúltban emelt szót, hogy t. i. Székelyudvarhely és Csikszereza között vasuti összeköttetés létesüljön. Ha ez megtörténik, s a vonalat még elsőrangusítják is, mindjárt létrejöhet egy középeurópai transzversális kapcsolat is, mely a sulínai nemzetközi kikötőtől Galacson, a gyimesi szoroson, Csikszereván, Székelyudvarhelyen, Segesváron, Aradon, Budapesten, vagy Fiumén keresztül mindenesetre nagyobb jelentőségű forgalmi ut lehet kelet és nyugat között, mint a kolozsváriak által áhitozott Odessza—Wien közötti kapcsolat. Mert ez a Sulínától jövő vonal a Fekete-tenger déli partjain levő államokhoz a legszerencsésebb középút, mely a Galactól való kitérével még Odesszába is tud hatni. Ime tehát csak egyetlen kis irány, a mely a mi érdekeinket is elevenen szolgálja, mindjárt megkapja a maga szerencsés világgforgalmi kapcsolatait is. És minden, de minden olyan vasutvonal, mely elsősorban a közzgazdasági és társadalmilag fontos vidékek forgalmi szervezésére törekszik, — mintegy logikai kényszerrel hozza meg a maga legszerencsésebb világgforgalmi kapcsolatát. Mert a úpek egymás melletti településének is meg van az a magasabb rendű, természeti törvényeken alapuló logikája, hogy mihelyt magukban szerveződtek, a másokkal való érintkezésnek is megtalálják a legkönnyebb módját.

Ilyen logika csak a Kolozsvár vasuti tervében nincsen...

Szemle.

— Lukács megy. — Tisza jön. — A programm. —

Meg volt az öröm bizonyos körökben a fölött a bírói ítélet fölött, mely Dézsyt a fágalmazás vádjára alól felmentti. Ám ezen ítélet élet teljesen elveszi az a királyi kézirat, melyet ő felsége Lukácshoz éntéztett felmentése alkalmából.

A királyi elismeri a távozó miniszterelnöknek önzetlen és önfeláldozó sikeres szolgálatait s ezekért kifejezi neki elismerését és köszönetét. Kijelenti ő felsége, hogy hálás emlékezetében fogja megővni azokat a nagy érdemeket, a melyeket Lukács a védőreform megvalósítása körül szerzett. Végül abbeli reményét hangoztatja a király, hogy a volt miniszterelnök nem fogja megvonni a közügyektől tapasztalatait és képességeit. Azért a páratlan meghurcolásért, a melyet szenvedett, Lukács László megnyugvást találhat a saját lelkiismeretén kívül a királyi kegyelemben, méltánylásban és megbecsülésben, a mely ő felsége szavaiból tünetően sugárzik feléje távozás pillanatában.

Nyolcz év leforgása után — a mióta az emlékezetes téli választás lezajlott — újból Tisza István kezeibe tette le a király az ország sorsát.

Nyolcz esztendő sok keserves tapasztalattal szolgált az országunk. Nem volt még a mi politikai életünkben ilyen változatos korszak: bánat és öröm, vigasság és szomorúság mennyi gyorsasággal kergették egymást. Mikor a koalíció dulasait megsokallották: Tisza Istvánt hívták és várta az ország. A mikor az újabban feltámadt obstrukcióval nem bírtunk: Tisza István keze vágta le a hidra fejét. Most, a midőn még hátra van a békés és produktív parlamenti viszonyok megteremtésének befejező stációja, újra Tisza Istvánnak kellett állania a kormány élére.

Vannak, a kik azt mondják: Tisza István jött egy nagy és komoly rejtelly, a melynek a megoldása a jövő titkaiban bujkál el. Mi nem így gondoljuk. Tisza István munkája soha sem állott rébuszokból: az új miniszterelnök most is nyílt programot hoz elénk a saját személyével. Ez a program: egyenesség, határozottság és alkotás-vágy; egy nyugalmas, dolgozó és gyarapodó Magyarország létrehozása, a melyről mindaddig álmodni sem lehet, a míg az anarchia a parlamenten kívül és belül meg nem szűnik, a míg él az a hit, hogy minden, a minek öblös hangja van, igazságot hirdet, a mi felforgatás, az szebb jövővel kecsegtet, a mi axtremitás, az a népjólét ideáljait szolgálja.

Az új kormány bemutatkozása, mint olvasuk, nem a szokásos keretök közt történt meg, mert embert, kormányelnököt olyan ragaszkodással még nem ünnepeltek, mint ünnepelte Tiszát a pártja. Tisza a kormány nevében törhetetlen hűséget vallott a hatvanhetes kiegyezésnek, a mely egyedül biztosítja a magyar nemzeti politika sikeres folytatását és egyedül garantálhatja a monarchia nagyhatalmi állását. Főtörökvésünknek abban kell megnyilvánulnia, hogy a fölösleges surlódásokat mindenütt elkerüljük: Ausztriával szemben a jogok kölcsönös tiszteltbentartásának álláspontjára kell helyezkednünk; a hazai nemzetiségekkel szemben a félreértések kiküszöbölésével az őszhang helyreállítását kell megvalósítanunk.

A miniszter ezután újabb létszámemelést helyezett kilátásba, rámutatva arra, hogy a hadi készületnek megfelelő fokra való fejlesztése újabb, jelentékeny áldozatokat fog követelni. Az adóreformról Tisza gróf azt a mindenesetre megnyugtató nyilatkozatot tette, hogy a végrehajtásukban föltűggesztett adótörvényeket mindaddig nem fogják életbeléptetni, a míg a gazdasági helyzet meg nem javul.

A választójogi reformmal kapcsolatban bejelentette a választások igazolásáról, a megtámadott mandátumok dolgában való eljárásról, a ke-

rületek beosztásáról szóló törvényjavaslatokáról, 1915 ben már ezeknek a törvényeknek alapján lehet megtartani a képviselőválasztásokat.

Beszéde további során kilátásba helyezte Tisza gróf a többi közt az alapjában elhibázott munkabiztosító törvény revízióját, sztrájk törvény megalkotását, a törvényhatósági közzgazgatás formáját, — a mely magában foglalná a tisztikar állami kinevezését az önkormányzat meghagyásával, a közzgazgatási bizottságok újjászervezését — a közeági közzgazgatás rendezését a jegyzői állások szabályozásával, a fővárosi törvény rendezését, a rendőrség államosítását, az új polgári törvénykönyv beterjesztését, a büntető judikatura hiányainak pótlását, a sajtótörvény reformját az esküdtbiróságok fenntartásával, de a féktelenségek korlátozásával, a katolikus autonómia megalkotását, a protestánsok állami dotációjának állandósítását, a népiskolák szaporítását, a középiskolai reformot, végül jogi oktatásunk javítását.

KÖZZGAZGATÁS.

A közzg. biz. üléséből.

— Egy hó közzgazgatása. —

Udvarhelyvármegye közzgazgatási bizottsága 11-ikén tartotta június havi ülését Ugron János főispán elnöklétével.

Tárgyisorozat első pontjaként Sebesi János alispán terjesztette elő május hóról szóló jelentését. Eszerint alispáni iktatóra 801 drb érkezett, melyből 686 drb nyert elintéztét. Egy évre érvényes utlevél 85 adatott ki. Barabás András árvaszéki elnök jelentette, hogy az árvaszéknél 1014 drb volt elintézendő, melyből 971 t el is intézték. A kiskoruk száma 13338, a gondnokoltaké 233. A tárgyalás alatt álló hó folyamán 13 községben tartott helyszíni vizsgálatot. — Dr. Lengyel József m. főorvos jelentése szerint a közzgészségügy kedvezőbb volt, mint az előző hóban. Vörbeny járvány miatt bezárattak a firtosmartonosi és betfalvi, a bókburutéri a székeslyszombori, a kannarórti az etédi és kissalymosi iskolák. Hevenyfertőző bántalmak körülbelül 179 bejelentés történt, 14-el kevesebb mint áprilisban; a megelőző hónapról maradottakkal együtt 251 egyén állott orvosi gyógykezelés alatt. A közzkórházban 222 beteget ápoltak, kik közül hó végével 92 maradt vízszáza.

Lajdu Ferenc kir. tanfelügyelő jelentette, miszerint a vallás- és közokt. miniszter a székeslyszerturi állami tanítóképző intézeti épület körül levő területen díszkert létesítésére, valamint az intézeti gazdasági kert rendezésére és bótanikus kert létesítésére 4093 koronát; az atyhai róm. kath. elemi iskola új épület felépítésére pedig 6000 korona államsegélyt engedélyezett. Május havában a hivatal a székeslyszerturi állami tanítóképző intézetben kívül a homoródmási, a vargyasi, az ujszékeslyi, a szederjesi, a súkói, a székeslyudvarhelyi róm. kath. erdőfűleli, kányádi, erkedi, magyarfeleki iskolákat látogatta meg.

Homolay Lajos pü. igazgató jelentette, hogy egyenes adóban 38610 K. hadmentességi díjban 297 K. bélyeg díj és jogilletékben 19519 K. fogyasztási és italdobban 112137 K. (a megelőző év hasonidőszakához viszonyítva 32081 K. több), dohány jövedékben 48563 K. folyt be. — Révffy Zoltán kir. ügyész jelentése szerint a fogházakban 2 vizsgálati és 62 elítelt fogoly volt letartóztatva. — Az államépítészeti hivatal jelentését Leichter Gyula kir. főmérnök terjesztette elő. Jelentése szerint az állami utak kifogástalan állapotban vannak; a gerygyói utazakasz gondozása átvéteztet; a parajdi 0—2 km. új utazakasz munkálatai folyamatban vannak; az árviz segély terhére, tekintettel a megyei munkálatokra, csak a szakismereteket igénylő építkezések folynak. A múlt havi úléson tett interpellációra felvilágosításul adja, hogy a martonosi uton kifogásolt múltárgy megvizsgálta; ezen az utvonalon egy km. hosszban utaslyedés következtében 12 múltárgy lett 1000 K. költséggel építve; ebből 11 kifogástalan, míg egyiknél újabb földmérés következtében repedés mutatkozik, azonban semmiesetre sem azért, mintha nem volna kellő alapja. A kijavítás iránt az intézkedés megtörtént. — Zonda József állat-egészségügyi felügyelő jelentette, hogy a sertés-eket kivéve, az állategészségügy kedvező volt.

Székeslyhiday Viktor gazd. felügyelő jelentése

szerint a május havában gyakori esőzés mellett a már jó fejlődésben levő őszi és tavaszira elég kedvező volt az időjárás, habár a hűvösebb időjárás különösen a kapás növények fejlődését gátolta meg. Azt lehet mondani, hogy úgy az őszi mint a tavaszi termények jó közepes termést ígérnek, a réteken elég dus széna termés ígérkezik, habár egyes helyeken az aly füvek gyérek.

A gazdasági felügyelőség útján pár község részébe tenyész állatok 15—20% kedvezménytel beszeresztettek. A községi tenyészállatok gondozóinak jutalmazása folyamatban van. Az engedélyezett 600 K-ból 300 K. most használtatik fel, 300 K. pedig az ős folyamán.

A miniszteri kirendeltség útján kedvezményes áru tengeri kiadása élelmi czélra még folyamatban van. Kiosztatott eddig udvarhely-vármegyei községeknek 40 wagon kedvezményes és ingyenes tengeri. Rétjavításokra 5 kisgazdának k. holdankint 2502 kg. fűmágerék adatott ki ingyenesen 230 K. értékben, hogy ez által példát mutassanak arra, hogy miként kell és lehet elpusztuló réteinket mesterségesen felújítani. Ered községben elhelyezett mén tartására 150 K. segély engedélyeztetett.

Legelőjavítások 37 közbirtokosság közlegelőjén folyamatban van. Sajnos azonban az állomány mai napig sincs folyósítva és így a legelőknön annyira fontos itatók készítéséhez még nem foghatunk hozzá. Mintatrágyatelepek, gépszínek építése több községben folyamatban van.

Az előadói jelentések tudomásul vétele után Dr. Paál Árpád főjegyző előterjesztette a belügyminiszternek a jegyzői egyesület felterjesztett kérésére adott azon válaszát, hogy az adóbeszedési

napi jegyzőkezek vezetése a törvény előírása szerint a jegyző feladatát képezi. A bizottság a miniszter válaszát tudomásul vette s az illető egyesülettel közölni határozta A magyarhermáni közbirtokosság a folyó évi költségvetésbe községi kiadásokat is beillesztett. Ez ollen Balog János és társai felelősséget adtak be. A bizottság a felelősséget helyet adott, s a határozatot megsemmisítette és egyben utasította a közbirtokosságot, hogy a költségvetés összeállítására a járási számvérvő segédkezelését kikérje. Szócs Domokos és társai abafalvi lakosok felelősséget adtak be az ottani közbirtokosságnak azon határozata ellen, hogy a marhacsupák mellett kerítést állít fel. A bizottság a felelősséget elutasította. Kovács P. Mózes székelykeresztúri lakosnak a közbirtokosság jövedelmének felosztása tárgyában beadott panaszát, az úgy megvizsgálására a főszolgabírónak kiadni határozta.

Tudomásul vette a bizottság, miszerint a keresk. miniszter *Ostian* Viktor műszaki tanácsost, kérésére, nyugalmazta, s a hivatal vezetésével *Leichtner* Gyula főmérnököt megbizta. *Elnök* egyaránt szívélyesen szóval üdvözölte az alkalomból a helyettes főmérnököt és azon reményének adott kifejezést, hogy a megbízás állandósul.

A bizottság előterjesztést tesz a miniszternek, hogy Dr. *Kovács* Gábor és Dr. *Lengyel* Árpád körorvosok 1000 koronás helyi pótlékban részesítsenek. Végül egy néhány gyógydíj elengedése iránt beadott kérést intéztek el, mire a gyűlés véget ért.

Mezőgazdasági állapot Udvarhelyvármegyében.

Székelyudvarhely, június 14.

A mintegy három hétig tartó májusi hűvös és esős időjárás a növények fejlődését részben megakasztotta, azonban a júniussal beköszöntött meleg, verőfényes, 3—4 napi időközökben elég nagy csapadékot hozó idő a megakadt gabona félek rohamos vegetációjára jótékonyan hatott. Több helyen kétkedőnek néznek szét a tengeri elmaradottsága miatt, amit szintén a májusi zivatarok, hűvös idő okozott, amde ahol megfelelő időben kaptak a kapálást, növekedése szinte szemmel látható: Az üresen maradt őszi buza táblák helyén, ahol próbát tettek vele, ez egyszerűen az épen bevállott a *tavassz buza*. Jól tolt, kellően bokrosodott s most a szára hajt, alig van valamelyes különbség közte és az *őszi buza* között. Igazán nagy kár, hogy a tartózkodó állapont miatt kiterjedtebben nem vetették. Vármegyeszerte *őszi és tavassz buza* kitűnő fejlődés alatt van, kalászat kitolta, általában szára alacsony maradt, szalma tehát kevesebb — szemtermés annál inkább lesz. Termés kilátás jó közepesnek mondható. Szőlőben-hosszabb gyomos, vadrepce. Tavasszal a drótféreg okozott lényegtelen kárt benne a kereszturi járás alsó felében.

A *rosz* virágzása magával hozta a hagyományos hideg időjárását. Gyéribb, gyomosabb, mint a buza s szára ennek is alacsony, bár a szemtermés fejlett s szép nagy kalásza révén jó közepes eredménnyel várhatunk. *Tengeri* a hibás vetőmag következtében nem a legjobban kelt. Sokan kellett pótló vetést eszközölni. Fejlődését hátra vetette a májusi hideg, azonban a beállott meleg idő igen kedveznek növekedésének. Kapálása javában tart. Minden község népe a mezőben kintartóan dolgozik. Sietni is kell a munkával, mert a zord idő miatt nagyon elgyomosodott. A *burgonya* kitűnően kelt, igen jól fejlődött. Szára erőteljes, levélzete üdezőld és dus. Kapálása befejezéséhez közelit. A homoródi járásban a csimaz és lötétű kártétele miatt lehet panaszokat hallani,

azonban ez a kitűnő terméskilátást kevésbé gyöngíti. A *takarmányrépa* szintén jól fejlődött. Egyelése és kapálása folyamatban van, a beálló héten befejezést is nyer. Termés kilátása jó. A *fusulyka* sokat szenvedett a májusi hidegtől, most azonban erőteljesen fejlődik s jól bokrosodik. Közepes termést várhatunk. A *kender* és *len* egyenletesen, elég sűrűn áll, szára kezd hajtani. Termése mennyiségileg jó lesz, minőségére nézve várakozó állásponton kell lennünk. A *kerti vetemények* az esős május után jó természettel bíznak. *Murók* gazdagon fejlett, *petresselyem* azonban alig van a kertekben. *Ugorka* most indul fejlődésnek, *borsó* virágban áll, a *káposzta* palántái jól megeredtek s gazdagon hajják oldal leveleiket, *hagymából* kevés termésűk lesz. A *komló* félkaró magasságban van, kötöztek és kapálták s erőteljesen hajtattat felfel.

A *mesterséges takarmányok* közül a *löhere* és *lucerna* igen foltos. A mult évi esős időjárás után beállott téli fagy gyökereit kipsztította. Ott, hol megmaradt — oldalas helyeken — elad természetét igen jó eredménnyel kaszálták és kaszálják. Száritására az idő kedvez. A *bükköny* tömötten áll, erőteljesen hajt, jó termést ígér. *Csalamádé* gyenge és foltos. A *rét* fűnövése nagyon magas, de gyér s e miatt nem lesz mennyiségben olyan termék, minőt vártunk. Az aly füvek gyökereiből sok kifogyott a télen s a csimaz is foltoskint károsította. Ilyen károsodást láthatunk a kereszturi járásban. Kaszálása a héten kezdetét veszi, száritására kedvező idő jár. A *legelők* fűnövése az idő nagyon kedvezett. Feljavított legelőink bő táplálékot nyújtanak a jószágoknak, melyek kitűnő kondícióban vannak.

A *gyümölcsfák* kérésére nem volt valami alkalmas idő. *Cseresznye* kevés, *megy* bőtermést hoz. Érés felé közeledik mindkettő. *Szilva* jó közepes termést ígér, északos helyeken többnyire meddón maradtak a fák. *Alma*, *körtéből*, ha az idő kedvez és károsodást nem kap bő termést várhatunk. *Dió* nagyon kevés van a fákon, termésé tehát nem lesz számbavehető. Gyümölcscserjők közül úgy a *ribiszi*, mint az *egres* bőven fizetnek. Az idén ültetett oltványok nehezen erjednek meg s igen sok panaszt hallunk mindenfelől a pajzstetvek és levéltetvek pusztításairól. *Szőlőből* a kereszturi járásban átlag közepes termés mutatkozik.

Állategészségügy nem kedveztlen, az állatok szilárdak és magasak. A méhészetnek igen jó éve van, sok rajról és mézhordásról hallunk

híreket a megyéből.

Munkásbiányról rendkívül sok a panasz. Alig lehet munkást találni, panaszkodnak a gazdák, kik megkettőzött szorgalommal végzik a mezőgazdasági munkákat, hogy a jó időjárás következtében munkával segítők elő a gazdag termést, mit szőlőkből várunk.

Határjáró.

Jubileumi ünnepségek.

— A Székely Dalegylet brassói utja. —

Székelyudvarhely, június 14.

Mult számunkban említettük, hogy a brassói magyar dalárda 50 éves jubileumára Dalegyletünk is elutazott 27 működő tagjával s mintegy 20 pártoló tagjával. Most beszámolhatunk arról is, hogy az ut dalegyletünknek igen szép sikert és sok magvas tanulságot hozott, a mi az egylet további fejlődésére igen hathatós befolyással fog lenni.

Mindjárt az ünnepet megelőző napon, a vendég dalegyletűletek június 7-iki megérkezésekor délután a szászok kedveskedtek igen szép templomi hangversenyyel, melyet a történelmi nevezetességű és monumentális Fekete-templomban hallgathattunk.

A következő napon reggel fél 9 órakor dalegyletünk dalkara énekel a református templom istentiszteletén. Összehasonlításokra is adott alkalmat, hogy Beethovennek „Isten dicsőisége” című dalát a Fekete-templomi kartól némileg eltérően és éppen ezért nagyobb hatással énekeltek a mi dalosaink. Mindenesetre a közönség nagy elismeréssel nyilatkozott már erről a szereplésről is.

Délután 4 órakor kezdődött a tömeghangverseny 20 dalárda részvételével. A bevezető számot mind a 20 dalárda együttes kara adta elő igen hatásosan. Utána az egyes dalárdák külön-külön szerepeltek, egész dalosverseny hangulata volt a közönségben, mert az egyes daloskarok nemes vetélkedéssel mind a legjobb formában igyekeztek bemutatkozni. A közönség a maga nagy tömegével, mintegy 4000 embernyi sokaságával volt a zsűri. Az innen jövő tetézők, tapsok, ujjrúzóok kisebb vagy nagyobb mértéke volt az ítélet. A mieink a versenyzők között igen nehéz ponton állottak, közvetlenül a brassói 140 tagu Mánngesangverein után következtek, s utánuk még csak egy pont volt: a nagyszabeni 80 tagu férfi és női vegyes kar, mely éppen ilyen összeállítás miatt hatásos befejezésnek ígérkezett. Dalegyletünk 17 tagu dalkara pedig remekül megállotta a helyét ebben az előkelő környezetben.

Az itthon is énekel Hoppé-féle „Daloljatok” című férfikart adta elő, de valóban ragyogó erővel, s a piano-részleteknél megható finomsággal. Itthon is hatásosan szerepeltek ezzel a darabbal, de össze se lehet hasonlítani, amennyire több szépséggel és tünényos kidolgozással adták elő ezt Brassóban.

Addig tombolt, tapsolt, ujjrúzó a közönség, míg a székely dalegylet újból ki nem állott énekelni. Az új kiállások Hubernek „Ha meghalok” kezdetű dalcaportját adta elő, s ezt is végtelen érzékeljességgel, hogy csak újból megismétlődött a nyolczerkezű közönség riadó tapsolása és lelkesült ujjrúzása.

Ilyen külső és belső sikere még csak a budai királyi dalárdának, a kolozsvári „Özhang”-nak volt, míg a többi dalárdáknak be kellett érniük mérsékelt hatásokkal, vagy éppen udvariasságból jövő tapokkal.

Az ekként ráknézve igen gyönyörűen sikerült tömeghangverseny-nyit este Liszt „Szent Erzsébet oratoriuma” követte, melyet a brassói polgári zenekar, a magyar dalárda, s az ottani nagy női kar adott elő. A gyönyörű előadás igen mély hatást keltett, s romek fiátája volt a brassói magyarság emlékezetes kulturális ünnepe.

S. R.

Borszéký Soma könyvei Székely-udvarhelyen.

Székelyudvarhely, június 14.

A székelység érdekeiért harczoló néhai Borszéký Soma hallhatatlan emlékü hazánkba özvegye gyászkeretü levélben kereste meg az udvarhelyvármegyei méhészegyesület elnökségét s ajánlotta fel a jó öreg Borszéký apó méhészeti szakkönyvtárát az egyesületnek, hogy az a moleg kapocsa, mely a nagy székelyt életében az egyesülethez kötötte, halálában se szakadjon szét. Borszéký Soma az egyesületnek örökös tiszteletbeli tagja volt s mint ilyen, de mint fáradhatatlan és önzetlen munkása a székely érdekeknek, hajlott korában is többször kereste fel az egyesület gyűléseit a tanácskozássalval igen gyakran segítette az ifju egyesületet praktikus működésében előre. Nagy tervel mellett, melyek egy egész életet lefoglaltak, mindig kiváló gondját képezte a székelyföldi méhészet fellendítése s ebben a tárgyban is nagyszabású előterjesztéseket tett az illetékes minisztériumban.

Az egyesület elnöksége köszönettel fogadta a szives ajánlatot, mire az özvegy meleg hangú sorok kíséretében küldötte meg a mintegy 200 drb kötetet számláló szakkönyvtárt, mit folyó hó 12-én az egyesület titkára és Jancsó János az egylet gondnokja és könyvtárosa, a választmány részéről Novák János vál. tag vették át az egylet tulajdonába. A könyvek és folyóiratok között igen értékes kéziratok vannak, többnyire Borszéký bátyánk nagy tanulmányait magába foglaló előterjesztései és javaslatai s maga a Borszéký által készített méhészeti törvényjavaslat tervezet, melyeket az egyesület titkára vett át a bizottságtól összefoglalás és a szaklapokban leendő ismertetés végett.

Több példányban küldötte meg az özvegy a székely körvasut kérdésében írt röpiratokat és szakmunkákat s ugy ezeket, mint a szak folyóiratokat az özvegy felhatalmazása folytán az elnökség szét fogja osztani az egyesület tagjai között.

Az értékes adománnyal az egyesület egy igen szép könyvtárra tett szert, melyhez hasonló nincs az ország hasonczélu egyleteinek s a könyvtárt az alapítóról Borszéký Soma könyvtárnak nevezik el.

A székelyföld kellős közepén van tehát egy szép emlék, ami az egyszerű székely embert is a nagy férfiu emlékéhez köti s hirdeti Borszéký bátyánk halálában, amit életében vallott, hogy a székelységet a nemzetek versenyében csak a szellemi műveltség, a tanulás tartja fenn.

HIREK.

Székelyudvarhely, június 15.

Köszgyűlés a megyeházán. Udvarhely-megye törvényhatósági bizottsága folyó hó 24-ikén rendkívüli közgyűlést tart. A vonatkozó meghívást és tárgysorozatot az alispán a mai napon küldötte szét. A tárgysorozat 152 pontból áll s hivatalos előterjesztéseken kívül jórészt közszégi ügyeket ölel fel.

Bethlen István gróf a székelységért. Bethlen István gróf orsz. képviselő e hó folyamán nagyérdemű felolvasást tartott Budapesten az Országos Magyar Gazdasági Egyesület közgazdasági szakosztályának ülésén. „A magyar birtokpolitika Erdélyben“ című előadásában számszerű adatokkal mutatta ki a székelység tarthatatlan helyzetét. Majd az oláhok és szászok földszerzését s ezzel szemben a magyarság területvesztését állította közszemlére. Ezek az adatok megdöbbentő képet tárnak élénk. Foglalkozott az erdélyi magyar birtok pusztulásának okaisal, a birtokpolitika két főczéljával, a városfejlesztés és birtokpolitika viszonyával, a középirtokos osztály megmentésének szüksegségével s végül a segítés módozatait is kijelölte. A székelység

ügyét a hatalmas O. M. G. E. jóindulatába ajánlotta, mint a mely egyesületnek a tuesádi székely kongresszus is köszönhető volt.

Uizsgák hetében.

A nemzeti nagyság kiépítésének lázas munkája tömörül össze a beálló héttel, mikor a nagy iskolai versenyben a valódi tudás fokmérőjével méretik meg az ifjuság s választatik magasabb szellemi életre.

Az ifju komoly küzdelmének és szorgalmának gyöngyöző párázatát lebbenti felénk a tik-kasztó azelló s szinte érezzük miként kel életre az ifju nemzedékben az értékes érzelm: az ambíció, munkabíróvá, életérőssé, életrevalóvá fejlődni s vértet keresni az életnek gyakran ismétlődő hüvös áramlatai ellen a tiszta és komoly tudás által.

Vágyak dagasztják az ifju kebelét, szárnyaló idealizmusa átzárgulja a végtelenséget s miként a méh virágról virágra szállva szűrösli az édes nektárt, ő is elszabadult ábrándjaival keresi fel az élet vélt boldogságait, örömeit s megihletetten üzi tovább gondolatait a studium közepette elérni... az elérhetetlent. És hisz, vakon hisz a szárnyaló ábrándnak, a merő idealizmusnak, vele van az ifjuság boldogsága, amely segíti őt magasra, magasra. S amig a könyv és ábránd váltakozva foglalják le az ifju szellem világát lassan lassan beüt a pedagógia kánikulája, lám már itt is van s azok a komor emberek, kik a mult tőkéjét bennük kamatoztatják, hamarosan hozzálátanak az egészséges világtelofogás kiformalásához s kezdetét veszi a meztelen realizmus, az élet első, de igen fontos számonkérő széke, hol bizony nem egynek csapdossa meg fantáziáját a követel rovat számtalan kérdőjele.

Egész teljével üli meg az intézetek falait a hőség és ne higyjük, hogy a kultura melege ne ógtoné magát a tanárt, tanítóféle embert is. Nem is lehet máskép, hisz az az ember, ki a tudás művészi becsát egész tanéven át ott tartotta a növendék előtt, várja és igen gyakran aggódva várja, hogy fáradozása, helyesebben művészte a tudásban fejlettebb, szép és erősebb egyéniségű növendéket adjon a leszámolás órájára. A tanár, tanító, ki már nevével és hivatásánál fogva is több mint a más ember, nem lehet oly érzéketlen, hogy megvetéssel nézze azokat, kikben az elhintett maggyökeret nem vert és akárhány nevelőt, tanárt, tanítót ismerünk, kik a követelményeknek meg nem felelőkkel szemben a méltányosság legmeszebb határáig mennek el s aggódva nézik a növendék küzködését, sorsát.

Sorsát! Ez a száraz fogalom mennyi apának, anyának gondolatát hozza a héten Székelyudvarhely felé. Minden egyes kis diák egy mélységes szülői fájdalom s napokban; aggódás, cüggedés, remény és felvidulás játszva kergetik egymást a szülői kebelben, ha a fiu, leány sorsát méri a csüggeteg szülő tekintete. Mert e napokban nincs karakteres bizalom, megüli a szülői ház környezetét, hangulatát valami sejtelmes, kétségeskedő fájdalom, az a kimagyarázhatatlan bizalmatlanokodó remény, hátha, hátha?

Töprengéssel telt szülői ház, hangyaszorgalmu iskola az ó nyüzsgő, mozgó milliójével mennyi gondolatot füz e számonkérő hét napjaihoz! Az egész hét több gondot s aggodalmat fakaszt, mint az egész esztendő és hoaszasabb, tühretlenebb nincsnála ifjura, szülőre semmi, mint épen ez.

S mi okozza ezt a nehéz időket, mi fakaszt veritéket tanuló, tanár homlokán és mi ad annyi balsejtelmet a szülői lelki világán? Ugye e nem más, mint a világverseny, mely az iskolákra is kiterjesztette könyörtelen hatalmát s egyszerre törli az ifjuság himporát s nyomja a kedélyre az élet szürkességét, a gondok mázát.

Ha tekintjük e hét komorságát, mérlegeljük annak szükseges vagy szüksegtelen voltát, be kell lássuk, hogy erre e nagy világverseny közepette szüksegek vannak, mert ez a hét az, ami a csapongó gyermeki lélek előtt kinyitja a való élet kapuját

s enged betekintést annak komorságába. Nem egyéb tehát az egész, mint a szárnyaló, csapongó idealizmusnak vegyüldéke a realizmussal, amit a kiegyenlítődség törvénye szül s amelyet természetösségeért helyesnek kell tartanunk és mégis mennyi sötét gondolat setonkedik árnyékában, mennyi opesztó gond terheii nyomát, míg a feledés fátyla befödheti kollema vagy kellemetlen emlékeit a mindég sajtó emberi keblekben.

Kitüntetett közszégi bírák. Mint emlitettük, a király Balász Károly fenyédi és Tamás Ágoston oroszhegyi közszégi bíráknak, negyedszázadot meghaladó buzgó szolgálataik elismerése képpen, a koronás ezüst érdemkeresztet adományozta. A derék két embernek a legmagasabb kitüntetést a mai napon tüzi mellére Ugron János főispán, ki ez alkalomból *Sebesi János* alispán és *Seabó Gábor* főszolgabó kíséretében délelött Oroszhegybe, délután pedig Fenyéd közszégbe utazik.

Róm. kath. egyházmegyei zsinat. Jelenítettük, hogy az erdélyi r. katb. egyházmegye papsága július hó 7-ikén Gróf *Malláth* Gusztáv Károly püspök kezdeményezésére zsinatra gyűl össze Gyulafehérvárt. Az udvarhelyi esp. kerületből a zsinaton való részvételüket a következők jelentették be: *Pál* István apát főesp. székelyudvarhelyi plebános, *Sebestyén* Mózes t. b. kanonok-alesp., *zetelaki plebános, Hadnagy* Mihály korondi lelkész, *Garda* Dénes alosperes, szóvátai plebános, *Kiss* András oroszhegyi plob., *Orbán* János székelykereszturi lelkész, *Oláh* Károly székelyszetamái lelkész, *Dérsi* Lajos székelyudvarhelyi káplán, *Kakucs* Ferencz kádicsfalvi pleb., *György* Lázár máréfalvi pleb., *Gál* Tamás homoródkarácsonfalvi plebános, továbbá *Kovács* János és *Seabó* János főgimnáziumi tanárok.

Személyi hír. *Goszelett* műszaki főtanácsos Székelyudvarhelyre érkezett. Itten való időzése alatt a székelyudvarhelyi—gyergyószentmiklósi közuton 1914-ben teljesítendő munkálatok terveit bírálta felül.

A törvényszék építkezése. A város és megye közönsége amiért évek óta küzdött, amiért ismétlenül is járt deputáció a kormánynál, a megvalósulás stádiumába jutott. Ugyanis az igazságügyi miniszter a törvényszék épülete földmunkálatainak biztosítására a pályázatot kiírta s így biztos a remény, hogy az új törvényszéki palota egy pár év alatt olkászul s ezzel csaknem egyidejűleg a városi tanács és rendőrség is megfelelő elhelyezést talál a modernül átalakított jelenlegi törvényszéki épületben.

Ma délelött 11 órakor tartja meg a vármegyeház dísztermében a tanárok özvegyeit és árváit segítő egyesület székelyudvarhelyi fiókja matinéjét. A szép tartalmas műsor s a czél, melyet az szolgál, bizonyára méltánylásra talál a nemosen érző és gondolkodó közönség körében, miért is a matiné telt ház előtt fog lefolyni. Belépti díj személyenként 1 korona.

Műtárgyak építése. A *kányád—erkei* viczinális uton, a *Kányád, Derzs és Muzsna* közszégek határában, továbbá *Derzs* közszégben létesítendő műtárgyak felvétele megtörtént, s a tervek kidolgozás alatt állanak. — A székelyszállási viczinális uton építendő *Völgýárok-patak* hid munkálatai kivétel alatt állanak. — A *székelykereszturi—erkei* viczinális uton létesítendő gáthidak felvétele megtörtént. A *bibarcfalvi* thatósági s a *bethlenfalva—oroszhegyi* viczinális uton utáthelyezés és javítási munkák befejezést nyertek és a forgalomnak átadattak. A *homoródi* vicz-uton számos műtárgy építése folyamatban van. — A *rugonfalvi* Nyikó-töltés munkálatai befejezést nyertek. Különös jelentőséget ad e munkálatoknak az, hogy a Nyikó vizétől ármentesíti Székelykeresztur mellett az állami és törvényhatósági közutakat és küküllő jobb partján a belsősegek mögött lévő területeket.

A Szakiskolában a tanóvvegi vizsgálatok a következő sorrendben tartatnak meg: Jun. 20-án: II. évf. leíró építés alaktan, III. évf. ma-

gyar, ezámtn, III—IV. évf. kőipari technológia, II. évf. magyar, számtan, IV. évf. magyar, III—IV. évf. agyagipari technológia, I. évf. mértan. 21-én: I. évf. magyar, számtan, II. évf. ábrázoló mértan, II. évf. agyagipari alakant, IV. évf. költségvetés ék könyvvitel, I. évf. természettan, II. évf. vegy- és ásványtan, I—IV. évf. hittan. Junius hó 22—29-ig rajzkiallítás, mely naponta d. e. 9—12 ig, d. u. 3—5 óráig megtekinthető. A vizsgálatok nyilvánosak.

Negyven éves találkozás. A székelyudvarhelyi református kollegiumban f. hó 28-án d. e. 10 órákor azok iskolátsáknak fognak találkozni, akik ezelőtt 40 évvel, 1873 ban, ugyanezen a napon, tettek *érettségi vizsgálatot* és akiknek tanárai közül még csak *Boá Károly* él. A 15 iskolátsák közül — tudomásunk szerint 8 an élnek és pedig: *Benkó Gyula* pénzügyi ellenőr, *Sepsi-szentgyörgyön*, *Biró Áron* lelkész Felsőboldogfalván, *Finta Ignác* polg. isk. ny. ig. Békésgyulán, *Gálffy Pál* főbányatanácsos Nagybanán, *Gócsmán Mihály* földbirtokos Makaán, *Kónya Miklós* főbíró Sepsiszentgyörgyön, *Magyarosi Pál* ny. adótárnok és földbirtokos Martonos, *Szász Izák* dr. ügyvéd Sepsiszentgyörgyön. A találkozókat örömmel várjuk és szeretettel fogadjuk.

Uj kormányképviselő. Mint jelentettük, a miniszter a székelyudvarhelyi áll. főreáliskola és róm. kath. főgimnázium érettségi vizsgálatiainak kormányképviselőnek *Macskássy József* köz. szolg. beoszt. tanker. főigazgatót nevezte ki. Közbejött körülmények folytán *Macskássy* a megbízásnak nem tehet eleget, miért is helyette *Morvay Győző* fővárosi áll. főgimn. igazgató elnököt, illetőleg fog elnökölni mind a két intézet érettségi vizsgálatán.

Helyettesítés. Megirtuk, hogy a kereskedelemügyi miniszter *Osztián Viktor* műszaki tanácsost, kérésére, nyugdíjazta, s a hivatal főnöki teendőik végzésével *Leichtner Gyula* főmérnököt megbizta. *Leichtner* főmérnök, mint a hivatal vezetője, a 11-ikén tartott köz. bizottsági ülésben már részt is vett, a mely alkalomból elnöklő főispán szívélyes szavakkal üdvözölte az új hivatal vezetőt, s azon reményének adott kifejezést, hogy a most még ideiglenes megbízás bizonyára állandóul.

Kamarai tagválasztás. A keresk. és iparkamarai tagválasztás holnap, hétfőn, délután 3 órákor veszi kezdetét a városi ház tanácsatermében. A vidékiek reggel 9 órákor kezdik meg a szavazást. A választás, melyet *Sóó Domokos* tanácsos vezet, titkos és a választók igazolvánnyal kell hogy ellásák magukat.

A piacztér rendezési munkálatait, már jelentettük, a szijgyártó-szin kisajátításával *Gottárd János* polgármester megkezdette. A lobont szin háta mögött húzódo templom kerítését a reform. egyházközösség szintén lebontatta, mi által a megyeház előtti tér kezd valamelyes formát nyerni, de egyben a templomhoz ragasztott épületek tarthatatlan volta annál szembeszökőbbé vált. A polgármester éppen ezért czélul tűzte, hogy ezen bódékat a város rövidesen kisajátítsa. Reményünk van, hogy az ez iránt bevezetett tárgyalások sem a reform. egyház kelbi tanácsánál, sem pedig a városi képviselőtestületnél nem fognak nehézségbe ütközni.

A ref. kollegium új épülete a berendezéssel együtt befejezést nyert, az épületet a kollegium előjárósága *Magyar Vilmos* budapesti művezető-építésznek előleges felülvizsgálata után *Kotsis Lajos* és *Novotay Ferencz* vállalkozóktól átvette. A várossal tárgyalás alatt levő telekcsere miatt eddig függőben tartott *kerítéstervek* kivételére nézve is megtették az intézkedések, úgy hogy azok minél előbb felállíthatók lesznek. Az épület előtti park köré a piacztér és az ovoda felől di. vasrácskerítés készül vasoszlopokkal; az ovoda udvar felől sodronyháló kerítés vasbeton oszlopokra. A kollegium előjárósága e díszes sodronyháló kerítés felállíthatása czéljából, ami mintegy *kétszer* korona költségre kerül, az ovoda udvar felől határnak kiegyenítésül 22 négyzetgölg területet kért újabb a várostól. A város kép-

viselőtestülete remélhetőleg biztonnal teljesíteni fogja a kérést, mert hiszen e díszes kerítés, melyet a kollegium törvény szerint a telek ezen oldalán nem volna köteles felállítani, előnyére válik az ovoda telkének is. Csak az volna még kívánatos, hogy az ovoda külső sarkánál maradt közös bejáró elé, illetve az ovoda mostani kapuja helyére a környezetnek megfelelő kapu állíttatnék a város részéről is. — Az épület felszentelése szeptember 10-én lesz. A felszentelő ünnepélyre vonatkozó intézkedéseket a kollegium tanári kara még ez iskola évfolyamán megteszi.

Halálozás. Reichensfeldt *Reicher Alfréd* f. hó 6-ikán, életének 76-ik évében elhunyt. A megboldogultat *Demény Ferencz* szül. *Reicher Irén*, Dr. *Vajda Emilné* szül. *Reicher Gabriella*, *Drottleff Zoltánné* szül. *Reicher Margit*, *Reicher Aladár* gyermekei és számos rokon gyászolja. 8-ikán helyezték örök nyugalomra Disznajón.

Meissner Imréné sz. *Steiner Erzsébet* életének 66-ik évében elhunyt Budapesten. A megboldogultban *Meissner Imre* volt székelyudvarhelyi gyógyszerész édesanyját gyászolja.

Színház áll a városnak. *Mariháty* kecskeméti szinigazgató azon tréfája következtében, hogy a részére kiadott engedély után egyszerűen lemondott a bevonulásról s ezzel Dr. *Mári* jelenleg Tordán időző igazgatót is elzárta a bevonulás lehetőségétől, a város a folyó év tavaszán sem jutott szintársulathoz. Ugy látszik ezen közreadott hírnök alapján jutott eszébe *Krásnay Ernő* szinigazgatónak, ki társulattal ezidőszori Székelykeresztúrt időzik, hogy egészen megfelelő vállalkozás lenne, ha ő ide bevonulhatna. Éppen ezért kérést adott be a szinügyi bizottsághoz, melyben az engedélyt június 17-től július 17-ig, vagyis egy óra kiadni kéri. A társulat személyzete 8 nő- és 9 férfiből áll, melyet 8 tagu kar egészít ki. A bizottság holnap tartandó ülésében dönt az engedély meg vagy meg nem adása felől.

Piaczi árkimutatás. Buza 1 mm. fillérekben 2521, rozs 2214, zab 2391, tengeri 1688, csibe 1 drb 140, liba 300, marha és borjúhus 1 kg. 128, sertésbús 176, szopós malacz 250, szalonna 1 kg. 200, széna 1 mm. 600.

Az aratási munkás-csapat szervezése végett mint jeleztük, *Szilágyi Géza* mezőhegyesi és *Kiss Tibor* marosvásárhelyi gazdasági intézők f. hó 11-ikén, Székelyudvarhelyre érkeztek. A kirendeltség 300 munkást szerveztetett, mint aratási tartalék munkást a Sövidékről, kik közül 200-at a folyó hó végével Mezőhegyesre szállít, amíg 100-at a nagy-erdőszentgyörgyi uton való foglalkoztatásra az alispán rendelkezésére bocsátott.

A katolikus népszövetség városunkban is megalakult. F. hó 8-án, vasárnap, nagymise után a plebánia templom előtt nagy számmal összegyűlt hívekhez *Frühwirth Mátyas* központi titkár lelkes beszédet intézett, melyben a kath. magyar nép erkölcsi és anyagi érdekeinek megvédésére és istápolására alakult népszövetséget ismertette, majd a szövegetbe való belépésre szólította föl hallgatóit, akik ugyszólván valamennyien tagnak jelentkeztek. Az agilis titkár a délután folyamán Bethlenfalvára, Kadicsfalvára és Fenyédre ment, ahol a népszövetséget szintén megalakították.

A Kolozsvári m. kir. gazdasági akadémiában a jövő 1913/14 iskolai tanévre 9 erdélyi alapítványi ösztöndíjas hely lesz betöltve. Az ösztöndíj teljes élelmi ellátás, lakás, fűtés, világítás és gyógykezelésből áll. Az ösztöndíjat kizárólag erdélyi és a volt „kapcsolt részek” megyebeli származású gimnáziumi és reáliskolai érettségisített, vagy a kereskedelmi iskolát jeles eredménnyel végzett szegény sorsu ifjak nyerhetik el. A földmivelésügyi miniszterhez címzett kérvények július hó 15-ig küldendők be az akadémia igazgatóságához. A kérvényhez melléklendő okmányok: 1. érettségi bizonyítvány, 2. keresztlevel, 3. orvosi bizonyítvány, 4. szegényeségi bizonyítvány, melyben a szülők állása, vagyoni viszonya, a testvérek száma és kora is kitüntetendő, végül 5. szülői vagy gyámi nyilatkozat arról, hogy a folyamodó részére az első évben szükséges mintegy 127 korona költséget beüldik és taneszközökkel, ruhával ellátják.

Évzáró ünnepély. A ref. kollegium ma délután 3 órákor az alábbi program szerint tartja meg *évszáró* ünnepélyét a tornacsarnokban: 1. Csokonay-Lavotta: „A Reményhez”, előadja az ifjusági énekkar. 2. Igazgatói jelentés s a jutalmak és pályadíjak kiadása. 3. A zene- és ének-jutalmat nyert növendékek közül egy-kettő előadja jutalmora méltótt darabját vagy dalát. 4. Grieg Eol Peer Gynt Suite III. tétel, előadja az ifjusági zenekar. A szülőket és az érdeklődő közönséget szívesen látja az igazgatóság.

Tornavizsgálat és atlétikai verseny. Az állami főreáliskola tornavizsgáját ma délután 3 órákor tartja meg. — A róm. kath. főgimn. ifjusága ugyanezen időben a kalonai gyakorlóterén atlétikai versenyeket rendez.

A király ajándéka. Az óségi vasvárszombathelyi székeskáptalan tagjait nagy kitüntetés érte abból az alkalomból, hogy az egyházmegye védőszentjének, Szent Mártonnak ereklyéit a franciaországi Toursból nagy ünnepek között Szombathelyre hozták. A király a káptalan tagjait szép díszjelvényvel tüntette ki. A jelvény fehér zománccos kereszt, egyik oldalán Szent Márton püspök színes zománcczképével, a másikon a király drágaköves monogramjával. A jelvény vörö-aranyos szallaggal a nyakban viselhető. *Mikes János* gróf megyéspüspök a Szent Márton ünnepeket megelőző napok valamelyikén ünnepiesen fogja a jelvényeket a káptalan tagjainak átadni. A szombathelyi küldöttségnek, a mely *Tauber Sándor* kanonok vezetésével Toursba utazott az ereklyék átvétele czéljából, vasárnap adta át azokat nagy ünnepek között *Bataille* érseki helynök. Szombathelyen az ereklyék ünnepies átvétele ma, vasárnap lesz.

Nagy szerencsétlenség a nyári hőség okozta nagy gyermekhalandóság, ha a tehetőse hamar megromlik és a szegény kis caecaemőknek nincs megbízható táplálékuk. Minden gondos anya tehát idejekorán kísérletet tesz kedvezésnél a régbevált Nestlé féle gyermekliszttel, melyet a kis gyermekek nagyon szívesen vesznek és azonkívül olcsón megszerezhetők. — Próbadozot díjtalanul küld a Henri Nestlé cég, Wien, I., Biberstr. 177.

Egy székely oselőd kálváriája. *Molnár Julia* nemrég elhagyta az urát, *László Ferencz* földmivest, őszéállott *Gál Ferencz*nek, magához vette két gyermekét, a négy éves Bélát, meg a kilenc esztendő Katiczát, és mert nem bírta el a rossz nyelveket, elbujdosott a csendes Homoród-jánosfalváról új párjával és gyermekeivel együtt. Vonatra ültek és felutaztak Budapestre. Nagyon elhagyottak lettek volna, ha nem szolgálna Pesten az asszony huga *Molnár Julia*. De rosszkor jöttek. Déléltől volt, a Julianak — akárhogy örült is a testvérenek — főzni kellett. — Menj csak le a térerre, — mondotta a viszontlátás örömein tulesve — pihend ki magad a padon, majd ha ráérek, leszaladok. A kifáradt asszony szót fogadott. A fáradt embernek mindenütt jó a pihenés. Magával vitte két gyermekét, *Gál Ferencz* meg azt mondotta, hogy szíjjelmez a városban, hátha akad munka. És itt kezdődik a tragédia, a mely most sok munkát ad a pesti rendőrségnek. Az asszony a Boráros-téren leült egy padra, a két gyermek körülötte szaladgált, nézte őket, egy ideig, aztán nem látott semmit, leucukodott a szeme. Negyvennyolc óra óta nem aludt. Elnyomta az álom. Félóra múlva a kis Béla sírása riasztotta fel. Kidörzsölte a szemét és első szava volt: Hol a Katicza? Nem látta sehol. A kis Béla sem tudta, hová lett. Keresték mindenütt, nem találták sehol. A kis László Katiczának nyoma veszett, a mig az édesanyja aludt. A rendőrségre siettek, bejelentették az esetet. Eltörször azt hitték, hogy a falusi kis leány elbáméskodott Pesten, eltévedt valahol. Majd megkerül valamelyik órszobán vagy menhelyen. Kereste a detektív-csoport mindenütt, de a kis leányok sehol sincs nyoma. Rejtelmessé módon elveszett. Senki nem látta, sehol nem leltek. Most már kombinálnak. Elrabolta valaki, büntény történt? És nagy apparátussal nyomozzák a homoródi szökött asszony gyermekét. De komplikálódott a *Molnár Marcsa* tragédiája. Eltűnt az embre is. *Gál Ferencz*nek is nyoma veszett. Az

urához bütlensésszony most elszegődött cselédnek és ott siratja elhagyott régi felszékét, eltűnt leánykáját és elveszett kedvesét. Mindennap eljár kocseregni a főkapitányságra.

Érettség a főreáliskolában f. hó 13. és 14-ikén folyt le, Dr. Morvai Győző kormánybiztos előnökletével. Jelentkezett 13 ifju, ebből jelenen 3: *Solymossy László, Benedek Elek és Farkas Imre*, jól 4: *Baltes Károly, Bálint Albert, Máté Gyula és Gyarmathy Endre*, egyszörűen 2 nem tud ám divánon aludni s ennél fogva te, mint házigazda kénytelen vagy átengedni neki sz ágyszót. No és ezután egészen berendezkedik nálad, a szivarjaidat elszívja, a legjobb falatokat ő veszi ki a lából, a feleségének diáználtságokat mond. a gyermekeddel részben arra tanítja, hogy szidják az apjuk intését, részben pedig arra, hogyan kell futballozni a hamutartóval. Különösen jellemző rá, hogy soha sincs aprópénze, s azért tölde kér kölcsön, viszont azt elvárja, hogy minden este elmenj vele a kávéházba és határozottan rosszul esik neki, ha a cigányai nem húzod el a nőját. A feleségének diákréten elárulja, hogy tanulókörében te voltál a legnagyobb számár az iskolában, mindig csak a szoknya után futkostál és még most is megfordul az utcán minden csinos nő után, ellenben tölde megkérdi, mióta jár es az Ikszipiszilon a házatokhoz, mert ő úgy vette észre, hogy a feleséged körül legyekedik, nono, hiszen ő nem azért mondja, de mint iskolatára köteleességének tartja téged figyelmeztetni, hiszen persze az sincs róla, bizonyosan véletlen, hogy a Pistukának is vörös haja van, de az ember soha tudja, bamis az asszony és így tovább. Ha jól főz a szakácsné, egész nyugodt lehetes, azt rábeszéli, hogy mondjon fel tizenötödikén és szegődjék el hozzájuk Pestre, ha pedig rosszul főz, akkor azt mondja a levele: nom rossz ez a mosogató lé, a busra: meg lehet enni ezt a lábtörőrongyot, a palacsintára: elég jó ez az itatópapíra, csak kár a lek-vártát és ha a feleséged egyszer ki akar rukkolni és nagy-szerű ebédet főz, akkor az ötödik táj étel után azt kérdi: mi jön most?.. Feltétlenül megkívánja, hogy az ismerős-öidhez elvidd vizitot, ott aztán ha van rá alkoholum, leiszád magát, a szobalánynak azt mondja, kezeit csókolom, a házi-asszonynak megcsipi a karját, közben pedig kijelenti, hogy te jó fő vagy, csak éhbetlen és kár, hogy egészen el vagy adódva, no és hogy folyton veszekedtek a feleségeddel, micoda családi élet kérem. Mikor végre lejár a szabadság és neki mégis csak vissza kell menni Pestre, utoljára még jól bevacorázik, a cselédnek megmondja, hogy a nagyúrgos ur, már mint te, átadod a borralvót, aztán bucsuzik, mely azzal kezdődik, hogy a gyermekeknek baraczkot nyom a fejére, amittől azok bögnek, majd nagyokat czuppant a feleséged szájára, pont a szájára, mert a többi nem ér semmit neked sirva a nyakadba borul és bepiszkolja a gallérodat, megígérteti veled, hogy ha Pestre jöss néhány hétre, okvetlenül hozzájuk szállsz, igaz, hogy szobájuk csak kettő van, de poloska annál több, no sebai, majd az előszobában vetnek számokra ágyat, arra az egyik napra, amig Pesten lész, az is jó lesz. Végre felül a vonatra és onnan lekiabál, hogy igen-igen, jövőre megint eljön és magával hozza az asszonyt és a gyerekeket is, mert hiába, ez a jó vidéki levegő, ennek nincs párja...

Bemutatok egy embert.

— Hogy ki es a mosolygó arcú, szimpatikus kül-sejű úr? ... Nem ismeri nyájan idögen? Pedig ő is Pestről jött. Ugy hívják, hogy Kedves Vendég. Egy iskolatárat jött ide meglátogatni, hogy a hat heti szabadságából néhány napot itt töltöjön, de már a hatodik hetét tart. Állandóan mosolyog, mindennel meg van elégedve és ha a házigazda arra célosgat, hogy már nem volna bísz, ha haza utazna, akkor nevet és azt mondja: milyen veszes ember ez a Károly... Általában minden tekintetben igyekszik kiérdemelni a „kedves” jelzöt. Míhelyt megérkezik kijelenti, hogy ő nem tud ám divánon aludni s ennél fogva te, mint házigazda kénytelen vagy átengedni neki sz ágyszót. No és ezután egészen berendezkedik nálad, a szivarjaidat elszívja, a legjobb falatokat ő veszi ki a lából, a feleségének diáználtságokat mond. a gyermekeddel részben arra tanítja, hogy szidják az apjuk intését, részben pedig arra, hogyan kell futballozni a hamutartóval. Különösen jellemző rá, hogy soha sincs aprópénze, s azért tölde kér kölcsön, viszont azt elvárja, hogy minden este elmenj vele a kávéházba és határozottan rosszul esik neki, ha a cigányai nem húzod el a nőját. A feleségének diákréten elárulja, hogy tanulókörében te voltál a legnagyobb számár az iskolában, mindig csak a szoknya után futkostál és még most is megfordul az utcán minden csinos nő után, ellenben tölde megkérdi, mióta jár es az Ikszipiszilon a házatokhoz, mert ő úgy vette észre, hogy a feleséged körül legyekedik, nono, hiszen ő nem azért mondja, de mint iskolatára köteleességének tartja téged figyelmeztetni, hiszen persze az sincs róla, bizonyosan véletlen, hogy a Pistukának is vörös haja van, de az ember soha tudja, bamis az asszony és így tovább. Ha jól főz a szakácsné, egész nyugodt lehetes, azt rábeszéli, hogy mondjon fel tizenötödikén és szegődjék el hozzájuk Pestre, ha pedig rosszul főz, akkor azt mondja a levele: nom rossz ez a mosogató lé, a busra: meg lehet enni ezt a lábtörőrongyot, a palacsintára: elég jó ez az itatópapíra, csak kár a lek-vártát és ha a feleséged egyszer ki akar rukkolni és nagy-szerű ebédet főz, akkor az ötödik táj étel után azt kérdi: mi jön most?.. Feltétlenül megkívánja, hogy az ismerős-öidhez elvidd vizitot, ott aztán ha van rá alkoholum, leiszád magát, a szobalánynak azt mondja, kezeit csókolom, a házi-asszonynak megcsipi a karját, közben pedig kijelenti, hogy te jó fő vagy, csak éhbetlen és kár, hogy egészen el vagy adódva, no és hogy folyton veszekedtek a feleségeddel, micoda családi élet kérem. Mikor végre lejár a szabadság és neki mégis csak vissza kell menni Pestre, utoljára még jól bevacorázik, a cselédnek megmondja, hogy a nagyúrgos ur, már mint te, átadod a borralvót, aztán bucsuzik, mely azzal kezdődik, hogy a gyermekeknek baraczkot nyom a fejére, amittől azok bögnek, majd nagyokat czuppant a feleséged szájára, pont a szájára, mert a többi nem ér semmit neked sirva a nyakadba borul és bepiszkolja a gallérodat, megígérteti veled, hogy ha Pestre jöss néhány hétre, okvetlenül hozzájuk szállsz, igaz, hogy szobájuk csak kettő van, de poloska annál több, no sebai, majd az előszobában vetnek számokra ágyat, arra az egyik napra, amig Pesten lész, az is jó lesz. Végre felül a vonatra és onnan lekiabál, hogy igen-igen, jövőre megint eljön és magával hozza az asszonyt és a gyerekeket is, mert hiába, ez a jó vidéki levegő, ennek nincs párja...

Pikk.

KÖZGAZDASÁG.

Merénylet a székely érdekek ellen. Kolozsvár város tanácsa újabb mozgalmat indított a Gyergyótölgyesig vezetendő vasutvonal kiépítése érdekében, mely kapcsolatot nyervén a román vasutakkal Odessáig futna. Ezt a vonalat a Mezőségén át Kolozsvár és Szászrégen között javasolta elvezetni. Minthogy e terszerint építendő második erdélyrézi fővasutvonalról a magyar-vidékiek szinté el lennének zárva, a marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara szerdán tartott rendkívüli közgyűlésében állást foglalt vele szemben. A kamara kimondotta, hogy a tölgyesi csillakozást, mit huszonegy éven keresztül szorgalmazott, kéri fogja Beöthy László keresk. miniszterrel. Ezen minket közéről érdeklő jelentős ügyben nézetünket első helyen mondjuk el. A kérdés egyébiránt a 24-iki törvhat. közgyűlésnek is tárgyszerinti pontját képezi. Udvarhely megye törvényhatóságának is bizonyára lez gondja rá, hogy az indítvány a jól megérdemelt visszautasításban részesüljön.

A osecsemő fejlődésében legveszedelmesebb kor az elválasztás időszaka, mert ha a táplálkozásban ekkor hibát követnek el, bélhurut emészi a gyermeket. Az orvosilag manapság a Phosphatine Falières gyermektápszer ismeri el a legkifutottabb oly gyermektápszernek, amelyről egyetlen szülőnek sem szabad megfeledkezni akkor, amikor a gyermek elválasztását eszközi. Egy nagy doboz — mely elegendő 3 hétre — 3 korona 80 fillér. Főraktár Zoltán Béla gyógyszer-tára, Budapest, V., Szabadság-tér.

5 kilós bádogdobozokban 4-50 K, 2 kilós dobozban 1-80 K és 1 kilós dobozban 1-17 K lez. Beszerzését melegen ajánljuk a gyümölcsfatermesztőknek.

Pályázat erdősítési jutalmakra. Az erdőtörvényben körülírt kopár, vízmosásos és futóhomok területeken ez évben létesítendő, közgazdasági jelentőséggel bíró erdősítések megjutalmazására a földművelésügyi miniszter az országos erdei alpból tizenegy nagy jutalmat, tíz elsőrendű és kilencz másodrendű elismerő jutalmat tűzött ki, ugy mint: három egyenként 1000 koronás nagy jutalmat, (kettőt készpénzben, egyet disztárgyban), négy egyenként 800 koronás nagy jutalmat, (kettőt készpénzben, kettőt disztárgyban), négy egyenként 600 koronás nagy jutalmat, (kettőt készpénzben, kettőt disztárgyban), öt egyenként ötszáz koronás elsőrendű elismerő jutalmat, (három készpénzben, kettőt disztárgyban), öt egyenként 400 koronás elsőrendű elismerő jutalmat, (három készpénzben, kettőt disztárgyban), öt egyenként 300 koronás másodrendű elismerő jutalmat, (három készpénzben, kettőt disztárgyban), és négy egyenként 200 koronás másodrendű elismerő jutalmat, (három készpénzben, egyet disztárgyban).

Ezen jutalmak az érdekel birtokosok (bérlők) azon erdősítéseikkel versenyezhetnek, a melyeket az 1879. évi XXXI. t. cz. 165 §-ban körülírt kopár, vízmosásos vagy futóhomok területeken általánososságon véve állami pénzsegély igénybevétele nélkül — kivételes esetben azonban midőn a birtokos a munkálatokat különös gondossággal és sikerrel, rendkívül nehéz viszonyok között teljesítette s azokkal fontos közérdekeket sokszorta nagyobb mértékben elégitett ki, mint a mennyire saját érdekeit előmozdította — állami segély igénybevétele esetén is a folyó év tavaszán vagy őszén foganásították. A folyó év tavaszán teljesített erdősítéseket legkésőbb folyó évi július hó végéig, a folyó év őszén teljesített erdősítéseket pedig legkésőbb f. évi december hó 25 ig kell a birtokosnak a közigazgatási erdészeti bizottságnál vagy a kir. ordfelügyelőségnek pályázatra bejelenteni.

Feloldó szerkesztő: BECSÉK ALADÁR.
Kiadja: a Becsek D. Fia könyvnyomda.

Sz.: 883-913.

Árverési hirdetmény.

Szentdemeter község előjárósága által közhírré tétetik, hogy a tulajdonát képező, három üzlethelyiséggel bíró korcsmaházát, illetve épületes beltelket, mely a törvényhatósági út mellett három ut keresztezős sarkán a község közepén fekszik, az árverés napjától 1914. év május hó 15 ig terjedő időre eddigi bérlő kárára f. év június hó 25-én d. e. 10 órakor Szentdemeter község házá-nál, nyilvános árverésen haszonbérbe adja.

Kikiáltási ár évi 800 koronából ezen időre eső rész, melynek 10%-a bánatpénzként leteendő. Az árverési feltételek Bardonson a körjegyzői irodában megtekinthetők.

Szentdemeter, 1913. június hó 10.

Barabás György,
községi bíró.

Bálint Mihály,
körjegyző.

Kérem

fizesse elő a pártoktól és kormányoktól független, legtartalmasabb, legnívósabb budapesti napilapot

„Az Újság”-ot.

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egy hónapra 2-40 K Félévre 14- — K
Negyedévre 7- — K Egy évre 28- — K

Nyáron át mindenkor utánna küldjék Az Újság-ot, még akkor is, ha naponként változtatja tartózkodási helyét.

Czím:

AZ ÚJSÁG kiadóhivatala Budapest VII. Rákóczi-ut 54

Szám 800—913. vbtó.

Arverési hirdetemény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. § a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a székelyudvarhelyi kir. törvényszéknek 1913. évi 2960. sz. végzése következtében Dr. Kovács István ügyvéd által képviselt Hillebrand V. javára 239 K 27 fill. a jár. erejéig 1913. évi május hó 19 én foganatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 900 K-ra becsült következő ingóságok, u. m.: kocsik és tenenek nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a székelyudvarhelyi kir. járásbíró 1913. évi V. 486 számú végzés folytán 239 K 27 fill. tőkötvetelés, ennek 1913. évi február hó 21-ik napjától járó 6% kamatai, 1/3% váltódió és eddig összesen 88 K. 40 fillérben bíróság már megállapított költségek erejéig, Székelybetfalván 198. ez. a. leendő megtartására 1913. június 28-ik napjának d. u. 6 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alól is el fogunk adni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat máskor is le- és felülfoglaltatták és azokra ki elégitési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. cz. 120 § értelmében ezek javára is elrendelhetik.

Székelyudvarhelyen, 1913. évi június hó 9.
Nagy Lajos, kir. bir. végrehajtó

Ruggyanta bélyegzők

jutányos áron Becsek D. Fia könyvnyomdában megrendelhetők.

Verseny tárgyalási hirdetemény.

Székelykeresztur község előjárósága mint a tagosító birtokosság és érdekeltségek képviselője a község tagosításával kapcsolatos vízrendezéséhez tartozó fölcsapoló, alsóvásártéri és Demeter-féle lecsapoló árkok, továbbá a Hosszuaszó patak átmetszésével kapcsolatos mintegy 8000 (nyolcezer) m.³ földmozgósítás, a Hosszuaszó patakon létesítendő mintegy 50 m.³ beton-munka, a Hosszuaszó patakon két 4.5 m. nyílású hid, a lecsapolokon pedig 5 db betoncső átérész munkálatait vállalati uton szándékozván biztosítani, e czélból az az alábbi feltételek mellett nyilvános versenytárgyalást hirdet:

1. Az árlejtésen csakis hazai vállalkozók vehetnek részt.
2. A munkálatok részben az új medrek, részben a régi medrek tisztogatásából állanak és az ezekre vonatkozó terv, az általános feltételek és az ajánlati minták Székelykeresztur község előjáróságánál, valamint a helyszínén az árok és patakmedrek részére kihalított területek is megtekinthetők és a talaj minősége megvizsgálható.
3. Ajánlkozók kötelesek egység árait ajánlataikban számjegyekkel és betűkkel kiírni.
4. Az ajánlatok „Ajánlat a székelykereszturi vízrendezés földmozgósítási, beton és hidépítés munkálataira“ felirással és pecséttel ellátott zárt borítékba helyezve legkésőbb 1913. évi július hó 5-én d. e. 8 óráig Székelykeresztur község előjáróságához nyújtandók be.
5. Később vagy távirati uton beküldött ajánlatok figyelembe nem vétetnek.
6. Az ajánlati egységárrakkal számított vállalati összeg 5%-ának megfelelő bánatpénz vagy ilyenül elfogadható értékpapír, akár a nevezett község előjáróságánál, akár valamely pénzintézetnél előre letétbe helyezendő, s ez utóbbi esetben a pénzintézet által kiállított letéti elismervény az ajánlathoz csatolandó.
7. A föld és beton munkára külön-külön is tehető ajánlat.

Székelykeresztur, 1913. június 9,

Előjáróság nevében:

Jakabházy Gábor,
kijegyző.

Benkő Mihály,
kibíró.

Éladó ház. Bethlen-u. 52. sz. ház (a kórházzal szemben) eladó. Értokoznál lehet: Haberstumpf Károly tulajdonossal.

Hirdetemény.

Csekefalva község képviselőtestületének határozata folytán közhírré teszem, hogy a község tulajdonát képező 110 öl tűzifa (bécsőöl) f. évi június 22-én d. e. 7 órákor kezi dődő nyilvános árverésen a helyszínén a legtöbbet ígérőnek készpénz fizetés mellett el fog adni; kikiáltási ár ötenként 20 korona.

Árverés helye Szentábrabám község határában „Észak“ nevű dülőben.
Szentábrabám, 1913. június 9.

Marossy Albert, körjegyző.

Udvarhelyi járás főszolgabírójától.

1120—913. szb. szám.

Pályázati hirdetemény.

A székelyderzsi körjegyzőségben rendszerezített segédjegyzői állásra ezennel pályázatot hirdetek.

Fölszólítom a pályázni obajtókat, hogy az 1900. évi XX. t. cz. 3. §-a, illetve az 1883. évi I. t. cz. 6. § a szerinti szakképzettséget s eddigi működésüket igazoló okmányokkal felszerelt kérvényeiket 1913. évi július hó 10-ig hozzám nyujtsák be. A később beérkezett kérvényeket figyelmen kívül hagyom.

A segédjegyző székhelye Székelyderzs és hozza a szövetséget Székelymuzsna község tartozik.

Az állással egybekötött javadalmazás: évi 1000 (egyezer) korona fizetés.

A tisztújítás kitézése iránt külön fogok intézkedni.

Székelyudvarhely, 1913. június 11.

Szabó Gábor, főszolgabíró.

Árlejtési hirdetemény.

Közhírré teszem, hogy Firtosmartonos községben építendő jegyzői lak, irodahelyiség valamint mellékhelyiségek építése f. év június hó 29-én d. e. 9 órákor Firtosmartonos község házánál tartandó árlejtésen vállalatba adatik. Árlejtendő összeg 6233 kor., melynek 10% bánatpénzül leteendő. Költségvetés és tervrajz a jegyzői irodában a hivatalos órák alatt megtekinthető.

Firtosmartonos, 1913. június hó 8.

Káll Albert, körjegyző.

Szám: 244—1913. végrh.

Arverési hirdetemény.

Alulírt bir. végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a budapesti kereskedelmi és váltó kir. törvényszéknek 1913. évi 23093/p. számú végzése következtében Dr. Meller Izso budapesti ügyvéd által képviselt Lipótvárosi bank, mint szövetkezeti czég javára 348 K a jár. erejéig 1913. évi március hó 13-án foganatosított kielégítési végrehajtás útján le- és felülfoglalt és 1330 K-ra becsült következő ingóságok, u. m.: házbutorok, képek, könyvek és más ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek az oklándi kir. járásbíró 1913. évi V. 143/l. számú végzése folytán 348 korona tőkötvetelés, ennek 1913. évi november hó 16-ik napjától járó 3% kamatai, 1/3% váltódió és eddig összesen 88 K 30 fillérben bíróság már megállapított költségek erejéig, Bardoczon alperes volt lakásán leendő megtartására 1913. évi június hó 19-ik napjának d. e. 10 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. § a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is elfognak adni. Amennyiben az elárverezendő ingóságokat máskor is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. cz. 120. § értelmében ezek javára is elrendelhetik.

Oklánd, 1913. évi május hó 24-én.

Pollák Ignác, kir. bir. végrehajtó.

Nyári menetrend.

Érvényes május 1-től.

V.-v. 8615	V.-v. 8511	Gy.-v. 501	Sz.-v. 513	V.-v. 8513		V.-v. 8514	Gy.-v. 502	Gy.-v. 512	V.-v. 8512	V.-v. 8516
748	454			210	nd. Székelyudvarhely érk. \	132			785	1013
803	509			246	Bizfalva	110			709	956
815	521			267	Bögöz	102			686	943
829	535			311	Nagyalambfalva	1229			641	918
848	543			329	Bethfalva	1216			611	907
858	602			331	Székelykeresztur	1210			608	889
918	619			365	Ujzékely	1147			542	838
930	633			409	érk. Hójjasfalva ind.	1133			528	824
		240	638	931	Brassó		146	763		
932	634	528	1008	413	ind. Hójjasfalva érk.	1130	1102	403	526	730
1000	702	535	1046	442	Segevár ind.	1100	1030	385	455	730
		647	1216		érk. Kiskapus ind.		951	214		
		860	100		Nagyaneben		1149	365		
		660	1221		ind. Kiskapus érk.		949	167		
		821	313		érk. Kocsárd ind.		746	1180		
		1052	1211		Marosvásárhely		1094			
		843	330		ind. Kocsárd érk.		743	1056		
		1020	618		Kolozsvár		613	904		
		216	1109		Nagyvárad		925	918		
		650	720		✓ érk. Budapest ind.		938	820		

Szolid és pontos kiszolgálás.

GYÖNTÖRÜ, MARADANDÓ ÉRTÉVŰ ARANY ÉS EZÜST AJÁNDÉKTÁRGYAK

beszereszetők

ISZÁKOVITS BERNÁT MUÓRAS, ES ÉKSZERESZNEL

Székelyudvarhelyt, Deák-tér 12. sz. (Pánzügyi palota mellett)

bol a legiobb és legszobbb kivitelben kaphatók eredeti OMEGA, SCHAFFHAUSEN és CHRONOMETRE inga és szabdrák, arany és ezüst ókaszerek, gyűrők, nyakkékek, láncok, briliáns gyűrők és fűggek. Ezüst és alpacca dísz tárgyak. Ezüst óvószekrények, domborművek, jardniárok, állványok, kompotos tálak, kávé és teadékszítetek.

Szemüvegek és mindentéle optikai szerek.

Mindentéle javításokat elvállalok és azonnal pontosan eszközlök. Koczkázat kizárva. Szabad megtekinvés vételkényszer nélkül.

Turul-czipők

Leginkább ajánlható
cikkeink:

Női félcipő chevreaubőrbeli	7.80
Női füzös chevreaubőrbeli	9.50
Férfi füzös boxbőrbeli	10.—
Férfi füzös chevreaubőrbeli	11.—

20.000 pár heti gyártás.

tarthatóságuk és finom kivitelük
által napról-napra kelendőbbek.

Turul-czipőgyár részv.-t.

a monarchia legnagyobb cipőgyára.

Fiókraktár:

Székelyudvarhelyt

Kossuth-utca 9. szám.

Árjegyek ingyen és bérmentve.

130 fiókraktár bel- és külföldön.

Olesó és alkalmi árak nyári újdonságokban Hirsch Rudolf divatüzletében

Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 25. szám.

Elegánsan **férfiöltönyök** bel és' külföl-
szabott di szöveteke-
béli selyem és sersel bérelve:

K. 16, 20, 26, 30, 35, 40, 45, 50, 52, 64.

Újdonság felülőkben dubl és angolszövelek
K. 16, 20, 26, 32, 35, 40, 44, 50, 54, 60.

Finom és tartós su iskoláöltönyök 6 éves-
től 16 évesig.

K. 5, 8, 11, 14, 16, 18, 21, 24, 26, 30.

A nagyérdemű közönség szives pártfogását
és támogatását kéri kiváló tisztelettel

Női nyári kabát újdonság

Kor. 14, 18, 20, 24, 29, 32, 38, 40,
44, 48, 55 és feljebb.

Pongyolák creton, delén, posztó, etaminből
5, 9, 11, 16, 20, 24, 26, 28, 31, 35, 40, 45

Nagyválaszték tartós férfi és női fehérne-
mük, cipők és mindenemű divatickekben.

HIRSCH RUDOLF.

Kőbányai sör!!

A legjobb hírnevű **DRÉNER-féle**
'Korona' és 'Dupla márciusi sör'
Első Magyar Részvény Sörfőzde
'Udvari' és 'Goliát Maláta sör'

kizárólagos főraktár Udvarhelymegyében

Rösler és Gábor czégnél

Székelyudvarhelyt és Székelykereszturón.

Vidaki és helybeli megrendelések hordók
és naponta frissen töltött palackokban
pontosan lesznek eszközölve.

Eladó ház.

Árpád-utca 7. számú ház szabadkéz-
ből eladó. Értekezhetni ugyanott a
tulajdonossal.

Pénzkölcsönöket

4 $\frac{1}{2}$ % kamatozással

közvetít

Csomor József, megyei árvaszék.

Egy jó forgalmu

borbély és fodrász üzlet

szabad kézből eladó. — Értekezni lehet:
KOVÁCS DOMOKOSNÁL.

Kallotta-e már?

Egész világ beszél róla,
— hogy az eredeti —

Pfaff varrógépek

utolérhetetlen minőségű könnyű, zajtalan varrása és harisnya-
foltozásra egyformán alkalmasak. Egyedarántítás és főraktár

Egyben felhívom a n. é. közönség b. figyelmét jól berendezett

Vas-, szerszám- és konyhafelszerelési
üzletre, melyekben nagy raktárt tartok és a legolcsóbb napi
árban számítom. — Szives pártfogást kér mély tisztelettel

ENGLER JÓZSEF

A Kremenekzy

Metallum

fémzálas izzólámpa
nem törékeny
és sokáig ég.

Kapható:

Márk Testvérek
fűszer és csemegeüzletében
Székelyudvarhelyen.

Különö minőségű és legmagasabb szilárdságu **PORTLAND CEMENTET** ajánl olesó áron a

PORTLAND GEMENT-GYÁR BRASSÓ

(Kugler és Társai.)

Itt helyben kapható: Rösler és Gábor czégnél.